

Voortgangsrapportage 2021

Sociaal Makelaar

REUSEL-DE MIERDEN

WELCORDAAD

Samen sterk in Welzijnswerk!

Inleiding

Algemeen

De gemeente Reusel-De Mierden heeft via een subsidiebeschikking aan Cordaad Welzijn opdracht verleend tot het uitvoeren van het Sociaal Makelaarschap. Zomer 2021 zijn we van start gegaan met de inzet van twee Sociaal Makelaars in de kernen Reusel, Hooge Mierde, Lage Mierde en Hulsel.

In deze voortgangsrapportage schetsen we een beeld van onze opgedane ervaringen in de voorbije maanden. We trachten aan te geven wat resultaten en opbrengsten zijn van ondernomen acties en gesprekken, om door te steken naar ideeën voor de toekomst.

Hierbij plaatsen we wel de kanttekening dat in de opstartfase van het project Sociaal Makelaar de nadruk vooral ligt op ontmoeten, kennismaken en vertrouwd raken met elkaar. Niet alleen voor de inwoners van Reusel-De Mierden maar ook voor onze professionals. De ervaring leert dat in dorpen, zeker in Brabant, het niet op prijs wordt gesteld als mensen “van buiten” eens komen vertellen hoe het moet.

Dit vraagt om een zorgvuldige aanpak, een gewoon-in-gesprek-gaan houding om in de cirkel van acceptatie te komen. We worden altijd eerst op de proef gesteld, uit de tent gelokt om te zien wie we werkelijk zijn. Een fase die ontzettend belangrijk is voor alle stappen en resultaten erna. Zonder erbij te horen, kan er niet gebouwd worden.

Sociaal Makelaar

De sociaal makelaar werkt vanuit de agogiek. Dit is de leer van het begeleiden, aansturen of beleidsmatig mogelijk maken van veranderingsprocessen bij mensen, opdat ze meer grip krijgen op hun eigen leven. Wanneer deze processen specifiek gericht zijn op het vitaliseren en versterken van lokale netwerken, wordt de term sociaal makelaar gebruikt.

Hij/zij ondersteunt de participatie in een wijk of dorp door het faciliteren en coördineren van initiatieven, verenigingen en bewonersnetwerken. En verbindt deze met de welzijns- en zorgbehoeftes van kwetsbare groepen.

Doel van de inzet

Het doel van de inzet is het versterken van de veerkracht en eigen oplossend vermogen van de inwoners door netwerkversterking. Inwoners, burgerinitiatieven en (in)formele partners in de sociale basis vinden elkaar, en verbinden zich mét elkaar.

Voor de inwoners betekent dit concreet: “Elkaar beter leren kennen, de ander beter leren vinden en je vraag durven stellen in een vertrouwd en bekend netwerk in je lokale omgeving”.

Om o.a. de toenemende eenzaamheid en grote vraag naar zorg aan te pakken en betaalbaar te houden, is het nodig dichtbij huis structureel te bouwen aan sociale netwerken.

Werkwijze

De aanpak en werkwijze van de sociaal makelaar valt uiteen in drie delen, zoals hier beschreven.

- A. Signaleert vragen en inventariseert door;
 - ✓ op straat aanwezig te zijn en aan te bellen bij inwoners
 - ✓ gesprekken te voeren met verenigingen en organisaties (zowel vrijwillig als professioneel)
 - ✓ bereikbaar en benaderbaar te zijn (bekendheid, contactgegevens)
- B. Verbindt en versterkt door;
 - ✓ contacten te leggen met zowel de individuele inwoners als professionals
 - ✓ afspraken te maken en terugkoppeling te geven
 - ✓ zaken uit te zoeken of samen te regelen
- C. Activeert en stimuleert door;
 - ✓ processen op gang te brengen
 - ✓ de weg te wijzen in zorg en welzijn
 - ✓ in de wijk of een kern inwoners bij elkaar te brengen

Aanpak in fases; theoretische basis

In theorie spreken we van meerdere fases, welke elkaar opvolgen binnen het sociaal makelaarschap. In de praktijk is die scheidslijn niet zo strak, omdat met bepaalde inwoners, organisaties heel snel geschakeld wordt en we meteen in fase 3 zitten. Bij anderen blijf je hangen in fase 1, of bestaan er meer schommelingen onder invloed van gebeurtenissen. Om toch een kader te geven, benoemen we kort en bondig de 3 fases waar wij vanuit gaan.

Fase 1: Ontmoeten en Kennismaken

We zijn aanwezig in de leefwereld van de kernen en voeren gesprekken met zoveel mogelijk inwoners, organisaties, sleutelfiguren en verenigingen uit de gemeenschap. We zorgen ervoor dat bestaande energie wordt gevonden, mensen elkaar leren kennen en verbindingen tot stand komen (juli 2021- februari 2022).

Fase 2: Signaleren en Analyseren

Op basis van de eerste indrukken en signalen komen we tot een analyse van de bestaande situatie. Er wordt in kaart gebracht waar behoeftes liggen en welke krachten sterk en positief inzetbaar zijn, naast de hiaten en problemen die opvallen. Dit kan op individueel en groepsniveau verschillen (maart 2022- juni 2022).

Fase 3: Verbreden en Versterken

Het samen bedenken hoe en waar inwoners en verenigingen elkaar kunnen steunen, activeren en motiveren. Hier ontstaan nieuwe initiatieven om eenzaamheid aan te pakken, aan een gezonde leefstijl te werken, schuldenproblematiek te herkennen, de leefomgeving te verbeteren, sociale cohesie te bevorderen en zorg aan elkaar te verlenen. Het versterken van bestaande netwerken staat centraal, naast en door het opzetten en steunen van acties. De balans wordt opgemaakt en vervolgstappen geformuleerd (juli 2022- oktober 2022).

Aanpak in fases: Praktische uitvoering

Fase 1: Ontmoeten en Kennismaken

Zoals hierboven beschreven werd in fase 1 begonnen met het voeren van diverse gesprekken met verschillende partners en sleutelfiguren binnen de gemeenschap.

Beide professionals van Cordaad Welzijn hebben opgeteld **83** gesprekken gevoerd waarin ze zich hebben voorgesteld en bekend maakten wat men van de sociaal makelaar mag en kan verwachten. Veel inwoners waarmee werd gesproken, vertelden enthousiast over hun werk, meestal als vrijwilliger, en de organisatie voor wie ze dit werk verrichten. Soms namen ze een meer afwachtende houding aan en werd er een vervolgspraak gemaakt. Voor de sociaal makelaars is het belangrijk om te kennen en gekend te worden. Daarom zijn ze laagdrempelig, aanwezig geweest op straat, in de wijk, bij vergaderingen en activiteiten. Alert op latente signalen en kansen.

Buurtverbinders en Grensdorpen.nl

De sociaal makelaars zijn buurtverbinders in het project Grensdorpen.nl. Organisaties en inwoners kunnen een profiel aanmaken en hun activiteiten melden, hulp vragen en aanbieden, berichten plaatsen, de agenda invullen en vooral ook deze informatie met elkaar delen. Een heel goed middel om de aanwezige gemeenschapszin nog verder te versterken.

De sociaal makelaars zijn, naast de beleidsmedewerker van de gemeente, de professionele buurtverbinders. Er wordt veel samengewerkt met de 5 vrijwillige buurtverbinders, 3 uit Hooge Mierde en 2 uit Lage Mierde.

Al snel is gekozen om een interactief online platform van en voor de gemeenschap op te richten: **Grensdorpen.nl**. Organisaties en inwoners kunnen een profiel aanmaken en hun activiteiten melden, hulp vragen en aanbieden, berichten plaatsen, de agenda invullen en vooral ook deze informatie met elkaar delen. Een heel goed middel om de aanwezige gemeenschapszin nog verder te versterken.

Rol sociaal makelaar binnen Grensdorpen.nl

Bekendheid geven aan het platform en inwoners stimuleren er gebruik van te maken. Het dient een breed gedragen initiatief te zijn, waarbij wij oog hebben voor inwoners die minder makkelijk aan kunnen haken. Zeker voor immobiele inwoners, kan het een uitkomst zijn om digitaal mee te doen in de gemeenschap. Naast het promoten van het platform hebben buurtverbinders, dus ook de sociaal makelaar, een rol in het “fysiek” verbinden van inwoners en organisaties.

Niet iedereen is digitaal vaardig en kan een account aanmaken en beheren. Daarom zijn buurtverbinders ook in de kernen persoonlijk aanwezig om verbinding te leggen.

Op diverse plekken is actief het platform én het contact tussen inwoners gepromoot. Begin juli hebben we drie avonden georganiseerd in Hooge Mierde waarbij we uitleg gaven over Grensdorpen.nl en mensen ter plekke hielpen een account aan te maken. Daar is enthousiast gehoor aan gegeven door in totaal 24 verenigingen en partijen. In Lage Mierde organiseerden we eind oktober een vergelijkbare avond met 14 lokale partijen.

In augustus is een begin gemaakt met het ontwikkelen van een folder om huis aan huis te verspreiden in heel de gemeente Reusel-De Mierden. In september is dit daadwerkelijk gebeurd.

Inmiddels zijn er maar liefst **326** persoonlijke profielen aangemaakt op het platform, naast de ook niet geringe **115** organisatie profielen.

Contacten organisaties en verenigingen

In de functie van buurtverbinder en sociaal makelaar zijn tijdens het organiseren van bijeenkomsten, aardig wat contacten met organisaties en verenigingen gelegd. Met name noemen we hier vooral degenen waar intensiever en diepgaander mee opgetrokken is.

- Stichting Duofietsen
- De Zonnebloem
- Stichting OnsThuis
- Dorpsraad Hulsel
- de Mariahof
- Oktober
- Pius X-College
- Vier Kernen Overleg Zorg
- Beheerders Schakel, De Kei, De Ster
- De huiskamers in de kernen

Het is lastig om in detail te treden wanneer het gaat om de opbrengst van de gesprekken. Uitspraken en opmerkingen zijn gedaan in vertrouwen, en zijn soms te persoonlijk of te gekleurd om openlijk weer te geven.

„De openingsactie was een enorm succes. In September hebben de drie buurtverbinders van Hooge Mierden meegedaan aan het jaarlijkse straattheaterfestival, een impressie hiervan is te vinden op Youtube.

Ga naar

<https://youtu.be/Wh5gdIO0E-Q>

We zoeken naar een vorm waarbij we wel informatie kunnen delen, zonder de privacy te schenden. Er is voor gekozen om puntsgewijs een opsomming te geven, dusdanig dat wel een duidelijk beeld naar voren komt zonder namen te noemen.

- Inwoners zijn erg betrokken bij de organisatie waarvoor ze werken en hebben er doorgaans veel voor over.
- Ze regelen veel zelf en zeggen dat het nu wel gaat, maar uiten ook hun zorgen over de toekomst.
- De huidige corona tijd heeft er flink ingehakt. Er vallen vrijwilligers uit en er is weinig nieuwe aanwas. Dit is een signaal dat we bij verschillende verenigingen hoorden.
- Sommige verenigingen hebben dezelfde doelgroep en zoeken de samenwerking, wat veel oplevert.
- Wat opvalt is dat de organisaties wel op de hoogte zijn van elkaars activiteiten, maar dat ze de mensen waarvoor ze dit doen, toch niet altijd goed weten te bereiken.
- De vier huiskamers werken samen, met enthousiaste vrijwilligers en deze zijn blij wanneer ze hun verhaal kunnen doen. Door corona is het bezoekersaantal teruggelopen.
- De indruk is dat het “op de dorpen” allemaal wat informeler gaat. Hier is wat meer het dorpsgevoel en je hebt mensen die “van alles” op de hoogte zijn.
- Het informele netwerk functioneert daar nog beter dan in Reusel-dorp. Er heerst het gevoel van “hier in Mierd” lossen we dat zelf wel op “en daar hebben we Reusel niet voor nodig”.
- Ook wordt er hier vaker samen opgetrokken bij activiteiten en lijkt het dat de gunfactor in de dorpen groter is. Dat kan voordelen hebben maar ook tegen gaan werken, al zijn daar op dit moment nog geen voorbeelden van.
- De plaatselijke verenigingen maken veelvuldig gebruik van de gemeenschapshuizen en ook voor een breder publiek worden er activiteiten georganiseerd.
- De corona maatregelen treffen de gemeenschapshuizen hard en het vraagt veel aanpassingsvermogen.

Rol sociaal makelaar binnen de gesprekken:

De sociaal makelaar neemt initiatief en stapt pro-actief op inwoners en verenigingen af. Er worden bezoeken gepland, gesprekken gevoerd, doorgevraagd en goed geluisterd. Daarbij komt uiteraard ook veel ‘aan de oppervlakte’. Soms expliciet, omdat een inwoner zijn of haar ondersteuningsvraag in het kennismakingsgesprek kenbaar maakt. Soms latent omdat je in een gesprek merkt dat er een vraag achter de vraag ligt, een signaal, en daar op door blijft vragen. Niet urgente zaken nemen we mee in de evaluatie en het plan van aanpak. Daar waar een acute hulpvraag opspeelt, verwijzen we direct door naar onze ketenpartners, de praktijkondersteuner van de huisarts of anderszins.

De tijd vanaf het begin van het project tot nu is nog relatief kort, en het proces van vertrouwen winnen bij mensen is niet altijd even gemakkelijk. Deze fase vraagt geduld en herhaalt zich steeds bij nieuwe ontmoetingen.

Bloemenactie

Eenzaamheid is een van de onderwerpen die voor de sociaal makelaar belangrijk is, aangezien er onder alle bevolkingsgroepen een toename zichtbaar is. Vandaar dat tijdens de week van de eenzaamheid een bloemenactie op touw is gezet. Speciaal voor inwoners die alleen zijn, alleen wonen en een steuntje in de rug goed kunnen gebruiken.

Samen met de ambassadeurs uit de gemeentelijke organisatie van de dorpen, de Zonnebloem, Stichting Duofietsen en Cordaad Welzijn is er bij ongeveer 250 mensen een bloemetje en een kaartje bezorgd. Aanmeldingen kwamen binnen via een oproep in de Uitkijk, de website en de Zonnebloem.

Inwoners hebben dit zeer gewaardeerd. Er kwamen heel veel positieve reacties op:

“wat leuk” “wat een goed initiatief” “wat een lief gebaar”

Niet alleen van de ontvangers van een bloem maar ook van mantelzorgers en omstanders. Bloemen die over waren zijn meegegeven in de bibliotheek en afgegeven bij Oktober (Mariahof).

Rol sociaal makelaar binnen het thema eenzaamheid:

De sociaal makelaar neemt het initiatief om partijen bijeen te brengen rondom een thema, in dit geval de aanpak van eenzaamheid. Er wordt benadrukt dat samenwerking meer oplevert en gezelliger is. Inwoners profiteren daarvan maar ook de verbinding tussen verenigingen wordt ermee versterkt. De sociaal makelaar staat niet aan de zijlijn maar deelt actief mee de bloemen uit en is vaak voorwaardenscheppend bezig.

Fase 2: Signaleren en Analyseren

Na verloop van een paar maanden valt er wel het een en ander te vertellen over onze eerste indrukken en signalen. Deze zijn gebaseerd op de contacten die de sociaal makelaar heeft gehad, en specifiek voor de inwoners en organisaties waar gesprekken mee zijn geweest.

Op grond van de gevoerde gesprekken en opgevangen signalen zijn er een aantal ideeën ontstaan waarvan we willen onderzoeken of deze levensvatbaar zijn. In de planning staat deze fase genoemd voor maart t/m juni 2022. Dit hoeft niet te betekenen dat we moeten wachten, als er zich nu al kansen voordoen.

- Met de bloemenactie zijn inwoners benaderd, die vaak moeilijk te bereiken zijn. Op deze manier zijn we achter de voordeur gekomen. Nu we inwoners in beeld hebben willen we vervolgacties plannen, samen met andere partijen (Oktober, Duofietsen, KBO, PIUS X-college). Belangrijk hierbij is om stappen zetten om het taboe op eenzaamheid te doorbreken.
- Een van de ideeën is om voor de “echte” eenzamen een verwenmiddag met een Brabantse koffietafel te organiseren. Hierbij is het de bedoeling om maatschappelijke stagiaires van het voortgezet onderwijs te betrekken. In dit kader zijn er nog veel meer ideeën uit te werken zoals het maken met senioren van levensboeken.

- We willen verder op onderzoek uit waar het de huiskamers betreft. Meer de behoeften binnen de gemeenschap polsen en achterhalen waarom er weinig bezoekers komen. Zijn er hiaten, wat mist er in het aanbod? Zo ja: wat valt daar aan te verbeteren?
- Er bestaat nog steeds een sterk verenigingsleven in de gemeente maar de druk erop neemt toe. Zeker in coronatijd, nu alles lang stil heeft gelegen, stoppen meer leden. Veelal is een klein clubje de drijvende kracht achter de vereniging en dat maakt kwetsbaar. We willen graag met hen onderzoeken of er versterking mogelijk is.
- We zijn nog op zoek naar mensen uit Reusel en Hulsel, die als buurtverbinder willen optreden. In Reusel worden inwoners op het moment al persoonlijk benaderd en in Hulsel helpt de Dorpsraad mee om mensen te enthousiasmeren.
- Bij het gebruik van het platform Grensdorpen.nl vallen na verloop van tijd zaken op. Zo kan het zijn dat er specifiek vaak hulp wordt gevraagd bij vervoer of administratie. Cordaad Welzijn kan dan bestaande diensten aanbieden aan die inwoners, zoals maatjes of thuisadministratie. Ook andere partijen kunnen hierop inspringen.
- Onderzoeken hoe de sociaal makelaar kan meedenken en ondersteunen bij het signaleren van problemen die ontstaan door de corona maatregelen. In ieder geval kan er geholpen worden met jongeren werven voor de Join Us groepen, die in 2022 van start gaan in de Kempen, gericht op de aanpak van sociale eenzaamheid.

Fase 3: Verbreden en Versterken

Deze fase ligt een behoorlijk eindje in de toekomst, want is namelijk gepland voor juni 2022. Na het maken van een analyse, voor de kernen op zich, maar ook voor heel Reusel-De Mierden, wordt er een concreet plan gemaakt om bestaande netwerken te versterken.

Inzicht is nodig ten aanzien van de concrete behoeften vanuit de kernen, de mogelijkheden tot langdurige verbindingen tussen inwoners en verenigingen, en zicht op de zogenoemde “blinde vlekken”. Dit ontwikkelen van plannen en acties is een doorlopend proces in de eerste drie fases, wat op haar beurt weer leidt tot nieuwe ontmoetingen en signalen.

Medio mei wordt opnieuw een rapportage voorgelegd, waarin ontwikkelingen en resultaten worden geschetst.

Verantwoording kosten

De totaal beschikbare uren in 2021 bedroegen bij aanvang 320 uur, waarvan inmiddels 251 uur zijn ingezet. Resterend nog voor het vervolg van 2021 een aantal van 69 uur.

De subsidiebeschikking bestond voor 2021 uit een bedrag van EUR 28.530,-. Voor onze inzet in 2022 is een bedrag aangevraagd van EUR 54.560,80, waarvoor 640 productieve uren geleverd worden. Deze bedragen zijn inclusief activiteitengelden en publiciteit.

„ Je moet er **gewoon zijn** voor mensen, voor iedereen openstaan en in gesprek gaan. Zo pik je signalen op. Dat kan alleen als je daar bent **waar het te doen is**, waar de mensen zijn. „